THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

די רעגיסטראציע

דער סיסטעם פונ׳ם צוזאמענשטעל פון די פעדעראלע וואל־ליסטן איז ביי אונז ביז איצט געווען זייער ניט קיין ציפרידנשטעלנדיקער. עס איז איינגעשלאָסן ניט געווען קיין סיסטעם, נאָר א סיסטעמלאָזיקייט. עס פלעגן צוגעגרייט ווערן פון די וואל באאמטע ליסטן, באזירט אויף אלטע פראָוויינציעלע ליסטן, און עס פלעגט אזוי ניט זעלטן פאסירן, אז עס פלעגן אין זיי איינגעשלאָסן ווערן נעמען פון זייל׳ר, וואָס זיינען שוין לאנג געווען אויפ׳ן עולם האמת, אדער וואָס האָבן שוין לאנג פארלאָזן זייער וואוין־אָרט. די בירגער האָבן דערנאָך געדארפט אונטערזוכן די דאָזיקע ליסטן, און פאר־רעגיסטרירן זיך, אויב זייערע נעמען זיינען ניט געווען פארצייכנט.

דאָס ערשטע פלעגט פירן צו דעם, אז אויף די ליסטן זיינען געווען א סך נעמען פון נעווילער, וואָס זיינען באמת קיין ווייליער ניט געווען. דאָס איז געווען זייער א גינסטיקער באָדן פאר פארשיידענע מאכינאציעס פאר ניט־אויסקלייבערישע ״פאָליטישנס״. דאָס צווייטע האָט אויסגעשלאָסן א סך וואל־באַרעכטיקטע בירגער, וועלכע פלעגן פארנאכלעסיקן צו פאררעגיסט־רירן זיך; דער אינטערעס פון א סך ווייליער צו די וואלן איז נאָך גרויס גע־נוג צו יענער צייט. זי פארשטארקט זיך אָבער מיט׳ן אָנגאנג פונ׳ם וואל־קאמפיין, און א סך פון זיי האָבן חרטה אין דער לעצטער מינוט למאי זיי האָבן פארנאכלעסיקט צו פאררעגיסטרירן זיך, אָבער דאן איז עס שוין צו שפעט.

דער לעצטער פארלאמענט האָט דערפאר, אויפ׳ן פאָרשלאג פון דער רעגירונג באשלאָסן איינצופירן סיסטעם צוזאמענשטעל פון די ווייליערס־ליסטן, און איידער די לעצטע סעסיע איז געשלאָסן געוואָרן, האָט דער פארלאמענט גומגעהייסן אזא סיסטעם, וואָס דארף באזייטיקן די פע־לערן פון די אלטע פארמען פון רעגיסטראציע.

לויט דעם נייעם פלאן, וואָס גייט שוין אריין אין קראפט, וועלן די וואל־ליסטן צוזאמענגעשטעלט ווערן ניט אויפ׳ן סמך פון דאָקומענטן, נאָר יעדער שטימבארעכטיקטער בירגער באזונדער וועט רעגיסטרירט ווערן. דער בירגער אליין וועט דערביי ניט דארפן אונטערזוכן קיין ליסטן אָדער גיין זוכן וואו צו רעגיסטרירן זיך, און וועט בכלל ניט האָבן קיין שום טרחה, אויסער צו ענטפערן אויף פראגעס. מיט דעם צוזעץ וועלן אין די שטעט באַ־זוכט ווערן אלע הייזער פון ספעציעל באשטימטע ענומעראטאָרן, בעת אין די דארפישע געגנטן, וואו דער רעגיסטראטאָר מיט אלע איינוואוי־נער, וועט ער אליין צוזאמען שטעלן דיליסטן, אָבער בתנאי אז ער זאָל האנד־לען מיט דער גרעסטער פארזיכטיקייט ניט צו מאכן קיין טעות׳ן.

כדי אויסצומיידן וועלכע ס׳איז מעגלאכקייטן פון מיסברויכן, וועלן די ענומעראטאָרן אריבערגעהן, און וועלן דארפן פארטרעטן די באטרעפנ־דיקע אינטערעסן פון די צוויי וויכטיקסטע פארטייען פונ׳ם געגעבענעם וואל־קרייז.

די דאָזיקע ליסטן וועלן דארפן זיין פארטיק זיכן וואָכן פאר די וואלן, און אלע קאנדידאטן וועלן קירגן קאפיעס פון זיי. דערנאָך ערשט ווערן באַ־שטימט רעגיסטראָרן וואָס זוכן אונטער די ליסטן און הערן אויס די קלאגעס און פאדערונגען וועגן אויסשליסן פאררעגיסטרירטע נעמען אין די ליסטן. און ערשט נאָך דער רעוויזיע ווערט דורכגעפירט אן ענדגילטיקע רעוויזיע פאר דריי טעג, פון פינף־און־דרייסיקסטן טאָג פאר די וואלן, אונטער אויפזיכט פונ׳ם קרייז־ריכטער אָדער זיין פארטרעטער.

דער דאָזיקער סיסטעם, זעט אויס, וועט מאכן פאקטיש אומעגלאך וועלכע ס׳איז מיסברויכן. און וועט פירן צו דעם. אז כמעט פולע הונדערט פראָצענט פון אלע שטימבארעכטיקטע בירגער זאָלן האָבן זייערע נעמען פאררעגיסטרירט אויף די וואל־ליסטן. און זאָלן דערנאָך קאָנען שטימען אין דעם טאָג פון די וואלן. אונטער דעם סיסטעם איז זיכער, אז דער פראָצענט פון בירגער וואָס וועלן זיך באנוצן מיט זייער וואל־רעכט אין די קומענדיקע אלגעמיינע וואלן וועט שוין עס איז פריער.

דער צוזאמענשטעל פון די ליסטן לויט דעם נייעם פלאן פאנגט זיך שוין אָן ביי אונז. אלץ וואָס ווערט איצט פארלאנגט פון די בירגער איז, אז זיי זאָלן געבן דיריכטיקע אינפארמאציעס און ענטפערן ווי געהעריק אויף די פראגעס פון די ענומעראטאָרן, וואָס וועלן זיי באזוכן.

וועט אָבער איינער באמערקן שפעטער, אז זיין נאָמען איז דורך עפעס א צופאל דורכגעלאָזן געוואָרן, וועט ער זיך מוזן טריאן זיין אין אָפּטעלעפאָ־נירן זיין קאנדידאט אָדער אין דער הויפט־קוואַרטיר פון דער פארטיי אין וועלכער ער איז פאראינטערעסירט. זיי וועלן שוין זעען, אז דער טעות זאָל גוט געמאכט ווערן, און אז זיין נאָמען זאָל פאַרצייכנט ווערן אויפ׳ן ווייליערס־ליסט.

דארפן די פירער רעזיגנירן?

דער צייטווייליקער אָפּשטעל פון דער אידישער אימיגראציע אין ארץ־ישראל האָט אזוי אויפגערודערט די אידישע עפנטלאכע מיינונג, אז מען האָט געזוכט די שארפסטע פארמען פון פראָטעסט, וואָס וועלן געדארפט מאכן דעם שטארקסטן איינדרוק. פון פארשיידענע זיימן האָבן זיך דערפאר גע־הערט פאָדערונגען, אז די ציוניסטישע עקזעקוטיווע, אָדער דר. חיים ווייצ־מאן, זאָלן רעזיגנירן.

און אין פארבינדונג מיט אָט די פאָדערונגען און מיט דער דאָזיקער שטימונג האָבן זיך שוין געהאט פארשפרייט קלאנגען, אז די עקזעקוטיווע פון דער ציוניסטישער אגענטור קלייבט זיך צו צו רעזיגנירן, ווי אן אויס־דרוק פון פראָטעסט קעגן די האנדלונגען פון דער בריטישער רעגירונג.

די דאָזיקע קלאנגען זיינען קאטעגאָריש אָפּגעלייקנט געוואָרן פון א פראָמינענטן מיטגליד פון דער אגענטור עקזעקוטיווע, אין אן אינטערוויו מיט דער ״אימא״. ווי ער האָט דערקלערט, קאָן די עקזעקוטיווע ניט רעזיג־נירן אן דער גוטהייסונג פון די קערפערשאפטן וואָס האָבן זי אויסגעקליבן.

דאָס איז זיכער פונקט אזא שטארקער ארגומענט קעגן די געפאָדער־טע פראָטעסט רעזיגנאציעס פון די ציוניסטישע פירער. אָבער אפשר נאָך א שטארקערער ארגומענט קעגן אזעלכע רעזיגנאציעס איז די געפאר דאָס קאָן ברייגנען פאר דער באוועגונג.

א געפאנגענער יחיד, וועלכער פילט אז ער ווערט בע׳עול׳ט, און ער האָט ניט קיין אנדערע מיטלען פון פראָטעסט, קאָן דערקלערן א הונגער־סטרייק. ער ריסקירט צו פארלירן, אָבער ער ריסקירט בלויז מיט זיין אייגע־נעם לעבן.

די רעזיגנאציעס דאָ וואָלטן געווען ענלאך צו אזא הונגער סטרייק. זאָל מען זיין זיכער. אז דאָס וועט ברייגנען די געוואונשענע רעזולטאטן, וואָלט אפשר כדאי געווען אביסל ״צו הונגערן״. וואָס אָבער אויב ניט? מען ריסקירט דאָן מיט דער באוועגונג, וועלכע וואָלט דערווייל אָן א פירערשאפט דעמאָראליזירט געוואָרן פון אינוועניק.

אזעלכע רעזיגנאציעס זיינען געפערלאך. און עס זעט אויס אז די ציו־ניסטישע און אגענטור פירער פארשטייען עס אין לאָזן זיך דערפאר ניט באַ־הערשן פון היסטעריקע.

דער קריזיס אין אינדיע און זיין שלעכטער איינפלוס אויפ׳ן ציוניזם

(ספעציעל פאר ד. א. וו. דורך ״איטא״) פון א. פוניאנסקי (לאָנדאָן)

די געשעענישן אינ׳ם פאָליטישן לעבן פון דער בריטישער אימפעריע פאר די לעצטע פאר וואָכן האָבן זיך אזוי צוזאמענ־געשטעלט, אז זיי בילדן א נאָר גינסטיקן באדן פאר דער פאלעסטינער אראבישער דעלעגאציע אין זייערע פאדערונגען פון דער ענגלישער רעגירונג. ס׳ האָט די אראַ־בער אפגעגליקט צו טרעפן גראד אויף דעם מאמענט ווען ענגלאנד׳ס אינטערעסן זיי־נען קאנצענטרירט ניט אויף אויסלענדי־שער פאָליטיק נאָר אויף קאָלאָניאלע אנ־געלעגנהייטן. אויפ׳ן געביט פון אויסלענ־דישער פאָליטיק רעכנט זיך די ענגלישע רעגירונג, צוגלייך מיט אלע אנדערע מלו־כות, אויך מיט׳ן אידישן דעת הקהל, ווען אבער וויכטיקע קאָלאָניאלע פראָבלעמען דארפן געלייזט ווערן, דאן האָט דער אידישע אויסלענדישע, מיינונג גאָר קיין איינפלוס ניט. דאָס דוקא שפּילט א גרויסע ראָל די מיינונג פון דער מוסולמאנישער וועלט.

אויפצוהאלטן גוטע באציאונגען מיט די מוסולמאנער איז פאר דער ענגלענדער פון קאָלאָסאל גרויסער וויכטיקייט. דער ארגו־מענט פון ״דעבט דורך דערבאָרענונג״ איז היינט צו טאָג ניט מער איבערצייגנד. מיט דער בילדונג פון פעלקער־בונד זיינען גע־שאפן געוואָרן מער גערעכטע באנריפן אויף דעם געביט פון קאָלאָניאלער הער־שאפט אין יאָר 1921. ביים אנפאנג פון ״ציוויליער אומגעהערכנאמקייט״ אין אינ־דיע, ווען דער פאסיווער קאמף האָט נאָך ניט געטראָגן קיין מסכנ׳דיקן באראקטער, איז די שטעלונג פון די מוסולמאנער צו גאנד׳ס קאמפּיין ניט געווען פון וועלכער עס מאטזאלאך ניט געווען פון וועלכער עס איז אנטשייד׳ענדיק וועדן. א סך מוסולי־מאנער זיינען געווען אנהייננגער פון גאנדי און א פראגע צוליב אונטערשידן צוליב רעליגיאן האָט ניט עקזיסטירט. גאנד׳ס קאמפּיין האָט אבער ביסלאָ׳ווייז זיך פאר־שפרייט איבער גאנץ אינדיען און אנגע־נומען אן אלארמירנדיקן צושטאנד. דאָן האָבן די אפיציעלע מוסולמאנישע פאר־טרעטער געמוזט נעמען א שטעלונג צו גאנד׳ס באוועגונג. זיי האָבן פאראנדערט מיט אים, אבער ניט געקאָנט צו קיין פאר־שטענדיקונג. ווייל ניט קוקנדיק אויף דעם וואָס די מוסולמאנער בילדן א מינאָריטעט פון דער באפעלקערונג האָבן זיי זיך פאר־לאנגט רעכט און פרייוויליגיעס צו וועלכע זייער פראָפּאָרציע צו דער אינדוסן באפעל־קערונג בארעכטיקט זיי ניט. ס׳איז עקער מען צו א שפּאָלטונג צווישן די מוסולמא־נער און די אינדוסן. ווי באקאנט, האָבן זיי טאקע צווישן זיך איבערהויפט קיינמאָל ניט געלעבט אין שלום, און יעדער איינער ווייסט וועגן די אפטע מלחמות צווישן זיי. גאנד׳ס פארטיי איז פונדעסטוועגן אפילו ביי דעם אינטיקן מאָמענט באראינטערע־סירט צו געווינען די מוסולמאנער ניט ווייניקער ווי די ענגלישע רעגירונג. אין פאר־אינטערעסירט זיי צו האַלטן אזוי צו זאָגן, אונטער איר שוץ — די זיבעציק מיליאָני־קע מוסולמאנישע מינאָריטעט אין אינדיע.

ענגלאנד ווייסט גאנץ גוט, אז אויף דעם מוסולמאנישן עלעמענט אין אינדיע קאָן זי דער ווייל דער קריזיס אין אינדיע געדויערט, מוז ענגלאנד זיך באמיען מיט אלע מיטלען צו האַלטן די מוסולמאנער אויף איר זייט, — ווייל קיינער אין דער וועלט קאָן דאָך ניט פאראלאנגען פון דער ענגלישער רעגי־רונג אין נאָמען פון יושר, אז די מוסולי־מאנישע מינאָריטעט זאָל איבערגעלאָזן ווערן אין די הענט פון א פיינדלאכן רוב. נען אין אינדיע איז ענגלאנד שטארק דאָ־ריבער פאראינטערעסירט אין דעם איצטי־קען מאָמענט, און זי מוז זיך מיט זיי רע־כענען אויפ׳ן וועג נאָר מעגלאך. און אז די אלאנדישע מוסולמאנישע קאנפערענץ פאר ארץ־ישראל האָט געגומען רעזאָלוציע, עס, קאָן די ענגלישע רעגירונג זיך ניט אינ־גארן. אין דער דעליקאטער סיטואציע מוז ענגלאנד דעמאנסטרירן פריינדלאכע באציאונג אויך צו די מוסולמאנער אין ארץ־ישראל, צו דער כלומרשט געקריוי־דעטער אראבישער באפעלקערונג.

עגיפטן שטייט אויך איצט אין פאר־האנדלונגען מיט דער ענגלישער רעגירונג. צו צוליב דעם אבער, ווייל די פארהעלטע־נישן אין ארץ־ישראל זיינען צו גוט באקאנט פאר די עגיפּטאנער, צי ווייל פשוט יענע באטראכטן זיך אלס א פאָלשטענדיק באַ־זונדערע נאציע, האָבן זיי אין קאמפּיין פון די ארץ־ישראל׳דיקע אראבער קיין שום חלק ניט גענומען און זיך ניט באמיט אויס־צואיבן וועלכן ס׳איז איינפלוס. נאָך מער, ס׳איז נאָענ גוט באקאנט, אז ווען די ארץ־ישראל׳דיקע דעלעגאציע האָט זיך געקליבן קומען קיין לאָנדאָן האָבן זיי אָפּגעוואָרט דעם מאָמענט ווען ס׳וועט פאָרן די עגיפּ־טישע דעלעגאציע. וועלכע איז איינעלאָדן געוואָרן דורך דער ענגלישער רעגירונג. די אראבישע דעלעגאציע האָט אויסגערעכנט אז, פאָרנדיק צוזאמען מיט דער עגיפּטי־שער דעלעגאציע וועלן זיי אויך, ווייניק־סטענס פאר דער וועלט, באקומען א וועלכן ס׳איז אפיציעלן סטאטוס און אפשר טאקע אונטערוועגנס וועט זיך זיי איינגעבן איינ־צו׳טענה׳ן מיט׳ן עגיפּטישן פרעמיער און אנדערע מיניסטאָרן. ווי באקאנט, איז דער־עגיפּטישער עגטפער צו דער אראבישער דעלעגאציע געווען א זייער אנטווישנדער; ״אז אויף זייער שיף איז קיין פלאץ מער ניטא...״ ניט קוקנדיק אויף דעם האָט די אראבישע דעלעגאציע אנקומענדיק קיין לאָנדאָן, זיך אָפּגעשטעלט אין דעם זעלבן האָטעל וואו די עגיפּטישע דעלעגאציע. ווייטער אבער ווי צו צו שכנות׳שאפט איז עס ניט געקומען. ביז איצט האָט דער עגיפּטישער דעלעגאציע זיך אָפּגעזאָגט צו באאיינפלוסן; ווי ס׳איז די ענגלישע רעגירונג לטובת די ארץ־ישראל׳דיקע אראבער.

ווען ס׳שטעלט זיך די פראגע צו זיינען די אינדישע מוסולמאנער בעפערע פריינט צו די ארץ־ישראל׳דיקע אראבער ווי, צום ביישפּיל, די עגיפּטישע, אז ווי קומט עס, אז צו א קאָנפערענץ וועלכע זיי האָבן גע־רופן נאָר אין די אינטערעסן פון ארץ־ישראל, האָבן זיך צוזאמענגעקומען אייני־קע ״צענדליק־טויזנט״ מענשן, — קומט ניט אויף לאנג ניט פארלאָזן. כל־זמן אבער דער קריזיס אין אינדיע געדויערט, מוז ענגלאנד זיך באמיען מיט אלע מיטלען צו האַלטן די מוסולמאנער אויף איר זייט, — ווייל קיינער אין דער וועלט קאָן דאָך ניט פארלאנגען פון דער ענגלישער רעגי־רונג אין נאָמען פון יושר, אז די מוסולי־מאנישע מינאָריטעט זאָל איבערגעלאָזן ווערן אין די הענט פון א פיינדלאכן רוב. נען קאנצענטרירט ניט אויף אויסלענדי־שער פאָליטיק נאָר אויף קאָלאָניאלע אנ־געלעגנהייטן, אויפ׳ן געביט פון אויסלענ־דישער פאָליטיק רעכנט זיך די ענגלישע רעגירונג, צוגלייך מיט אלע אנדערע מלו־כות, אויך מיט׳ן אידישן דעת הקהל, ווען אבער וויכטיקע קאָלאָניאלע פראָבלעמען דארפן געלייזט ווערן, דאן האָט דער אידישע אויסלענדישע, מיינונג גאָר קיין איינפלוס ניט. דאָס דוקא שפּילט א גרויסע ראָל די מיינונג פון דער מוסולמאנישער וועלט.

אויפצוהאלטן גוטע באציאונגען מיט די מוסולמאנער איז פאר דער ענגלענדער פון קאָלאָסאל גרויסער וויכטיקייט. דער ארגו־מענט פון ״דעבט דורך דערבאָרענונג״ איז היינט צו טאָג ניט מער איבערצייגנד. מיט דער בילדונג פון פעלקער־בונד זיינען גע־שאפן געוואָרן מער גערעכטע באנריפן אויף דעם געביט פון קאָלאָניאלער הער־שאפט אין יאָר 1921. ביים אנפאנג פון ״ציוויליער אומגעהערכנאמקייט״ אין אינ־דיע, ווען דער פאסיווער קאמף האָט נאָך ניט געטראָגן קיין מסכנ׳דיקן באראקטער, איז די שטעלונג פון די מוסולמאנער צו גאנד׳ס קאמפּיין ניט געווען פון וועלכער עס איז אנטשייד׳ענדיק וועדן. א סך מוסולי־מאנער זיינען געווען אנהייננגער פון גאנדי און א פראגע צוליב אונטערשידן צוליב רעליגיאן האָט ניט עקזיסטירט. גאנד׳ס קאמפּיין האָט אבער ביסלאָ׳ווייז זיך פאר־שפרייט איבער גאנץ אינדיען און אנגע־נומען אן אלארמירנדיקן צושטאנד. דאָן האָבן די אפיציעלע מוסולמאנישע פאר־טרעטער געמוזט נעמען א שטעלונג צו גאנד׳ס באוועגונג. זיי האָבן פאראנדערט מיט אים, אבער ניט געקאָנט צו קיין פאר־שטענדיקונג. ווייל ניט קוקנדיק אויף דעם וואָס די מוסולמאנער בילדן א מינאָריטעט פון דער באפעלקערונג האָבן זיי זיך פאר־לאנגט רעכט און פרייוויליגיעס צו וועלכע זייער פראָפּאָרציע צו דער אינדוסן באפעל־קערונג בארעכטיקט זיי ניט. ס׳איז עקער מען צו א שפּאָלטונג צווישן די מוסולמא־נער און די אינדוסן. ווי באקאנט, האָבן זיי טאקע צווישן זיך איבערהויפט קיינמאָל ניט געלעבט אין שלום, און יעדער איינער ווייסט וועגן די אפטע מלחמות צווישן זיי. גאנד׳ס פארטיי איז פונדעסטוועגן אפילו ביי דעם אינטיקן מאָמענט באראינטערע־סירט צו געווינען די מוסולמאנער ניט ווייניקער ווי די ענגלישע רעגירונג. אין פאר־אינטערעסירט זיי צו האַלטן אזוי צו זאָגן, אונטער איר שוץ — די זיבעציק מיליאָני־קע מוסולמאנישע מינאָריטעט אין אינדיע.

ענגלאנד ווייסט גאנץ גוט, אז אויף דעם מוסולמאנישן עלעמענט אין אינדיע קאָן זי דער ווייל דער קריזיס אין אינדיע געדויערט, מוז ענגלאנד זיך באמיען מיט אלע מיטלען צו האַלטן די מוסולמאנער אויף איר זייט, — ווייל קיינער אין דער וועלט קאָן דאָך ניט פארלאנגען פון דער ענגלישער רעגי־רונג אין נאָמען פון יושר, אז די מוסולי־מאנישע מינאָריטעט זאָל איבערגעלאָזן ווערן אין די הענט פון א פיינדלאכן רוב. נען קאנצענטרירט ניט אויף אויסלענדי־שער פאָליטיק נאָר אויף קאָלאָניאלע אנ־געלעגנהייטן. אויפ׳ן געביט פון אויסלענ־דישער פאָליטיק רעכנט זיך די ענגלישע רעגירונג, צוגלייך מיט אלע אנדערע מלו־כות, אויך מיט׳ן אידישן דעת הקהל, ווען אבער וויכטיקע קאָלאָניאלע פראָבלעמען דארפן געלייזט ווערן, דאן האָט דער אידישע אויסלענדישע, מיינונג גאָר קיין איינפלוס ניט. דאָס דוקא שפּילט א גרויסע ראָל די מיינונג פון דער מוסולמאנישער וועלט.

אויפצוהאלטן גוטע באציאונגען מיט די מוסולמאנער איז פאר דער ענגלענדער פון קאָלאָסאל גרויסער וויכטיקייט. דער ארגו־מענט פון ״דעבט דורך דערבאָרענונג״ איז היינט צו טאָג ניט מער איבערצייגנד. מיט דער בילדונג פון פעלקער־בונד זיינען גע־שאפן געוואָרן מער גערעכטע באנריפן אויף דעם געביט פון קאָלאָניאלער הער־שאפט אין יאָר 1921. ביים אנפאנג פון ״ציוויליער אומגעהערכנאמקייט״ אין אינ־דיע, ווען דער פאסיווער קאמף האָט נאָך ניט געטראָגן קיין מסכנ׳דיקן באראקטער, איז די שטעלונג פון די מוסולמאנער צו גאנד׳ס קאמפּיין ניט געווען פון וועלכער עס מאטזאלאך